

APAIZA . 1

Jaungoikoak aukeratzen du biotz bat eta itz egiten dio esanaz: gizonak egiñ ditut nere antz irudira, eman diet une bat bizitza deritzana, nere diña egin ditezen: gordetzen diet betikotasun bat, erregeak bezela nere aldamenean eseri ditezen. Bidariak dira; zuk lagunduko diezu illarteraño, zerua señalatuaz.

Gizon onek Jaungoikoaren itzotsa aditzen du, eta beraren amorez ematen da osotoro gizonen salbaziora. Agur egiten die munduaren atsegiñ guziaz, onegitea besterik beretzat gorde gabe: urratzen ditu lurrrari lotzen diozkaten lazo guziak, prestatuago egon dediñ zerura igotzeko. Erljioak ezartzen dio bekokian sillu sagradu bat, eta gizonak *Apaiza* deitzen diote.

¿Apaiza zer da? aingeruak nai luteke aren aunditasuna; da Jaungoikoa adoratzen duen aingeru bat, animak irabazten diozkana, bere gurutzeta daraman aingeru bat, gereak eramaten ere laguntzen diguna. Zeruko sendagiña, berak bakarrik daki Jainkoaren gauza gorde bat.... barrengo kezak sendatzekoa; Gloriako Erregearen bialkiña, alaitzen ditu gizonak lureko jatzarretan, señalatzen diela garaipearen palma ederra au baño toki doatsuagoan; da azkenik, jauskañi samurkari egiñik, zeruko aserrearen eta munduko pekatuen artean bitarteko jartzen dana.

Aren biotza beartua dago beti alargun bizitzera, aur bat beziñ garbia dalarik eraman bear du beti kastidadeko koroa eta mancha gabeko

(1) Traducccion de *El Sacerdote*, de D. Antonio Aparisi y Guijarro.

tunika. Jaungoikoak eragotzi dio emakumea maitatzea, Jesukristok autua dalako, eta Jesukristo birjiña izan zalako, izan dedin jarraikai eta ispillu bizia animako atsegiñaz azturik bizi diran gizonentzat; bada izan bear du gure animako isill kontuen gordetzalle leyala; ez du egon bear ezererekiñ lurrari itsatsirik, eta bera dan guzia eta bere bizitzako une guziak eskeñi bear diozka Jaungoikoaren amorioari eta gizonen salbazioari.

Apaiza da guzia karidadea; bazkatzen da otoitzaz anima indartu eta argitzeko Jainkoaz beterikako jolas oekin; gutzitsuaren gisan gordairua billatzen du, zelatatzen ditu gure oñazeak, konsolatzeko, Ez dezute arkituko pestak egiteko tokietan, baña zoazte eskalearen chaolara, eta alderatu zaitezte iltzen dagoenaren oera. Munduko aunditasunak, poz eta atsegiñak ill ziran arentzat; berari dagokion lanbidetzat gorde du bakarrik miseria eta negar malkoen ikuskera, baña oek leortu eta aek alibiatzen arkitzen du kristabak bere atsegiña eta apaizak koroa.

Isekatzen dezute? erruki zaituzte eta onratzen da: ¿persegitzen dezute? poztutzen da, eta erregutzen du zuekgatik. ¿Bizia kentzen diozute? Barkatzen dizute, eta dijoa gloriara bere borroentzat Jaungoikoaren grazia iristera.

Gazte bi urbiltzen dira bildurrez aldarera, dijoaz Jainkoaren aurrean aitortzera elkar maitatzen dutela; Jaungoikoari eskatzera amorio au garbitu, eta egin dezala betikoa lazo sagraduaren bitartez. ¿Baña nork bedeinkatzen du lazo au, eta santutu amorio au? Apaizak... Ama batek sentitzen ditu nai dituen oñazeak, denpora piska bat pasa eta aditzen du itz ots alegere bat, esaten diona; seme bat badezu. Apaizak isurtzen du aren bekokian ur jayoberritzallea, eta dio; zure seme ori da Jainkoaren semea.... ¡O zer izua! isiltasun triste eta illunpe ikaragarriak inguratzen gaituzte: oñazeko oean jiraka gabiltzala dakusku desegindurik ies egiten gure begietatik munduko onra, ondasun eta gloriak; guziak utzitzen gaituzte; bakar bakarrik ikuskai izugarri bat, eriotza alderatzen da geldika geldika gure oera... ¿nork konsolatuko gaitu? Burua jiratzen det.... gizona edo aingerua ote da zeruaz eta Jainkoaren miserikordien gaiñean aiñ gozoro itz egiten ditana? ¡O! Apaiza, Jainkoak bedeinka zaitzala.

Apaizak bedeinkatzen ditu gure pozak eta gure oñazeak, ikusten da seaskaren ondoan, eta eskua ere estutzen digu mundutik alde egiten degunean. ¡Zeñ aundia dan! Dama eder eta beren apaïnduria lilluragarriakin ederragoak diruditenaz, etzateko oe zuri biguñak dauzkatenen aundizkiaz, eta erreinuetako onra eta gloria benturaz diran prinzipez inguratuak arkitzen diran erriko jendetza aundiaren tartetik igarotzen da gizon umill, begiak lurrera begira eta luju gabe jantzitako bat. ¿Errukarriren bat edo gaitzgilleren bat ote da? Zaute piska bat: agertu da toki goi batean, katabera santuan; Jainkozko errañuak argi egiten du aren bekokian.... itz egiten du, eta bai Jainkoak ere arekin batean. Begira nola alchatzen dan zeruko goyetara, eta andik argierazitzen dituen egi beti dirauenak, edo pisten dan konsueloak isuriaz intz preskoaren gisan desgraziaren aizeak legortuak zeuden animetan, edo turmoi bezela deadar egiñik bizioen kontra, idikitzen dituen eternidadeko atea izuerazitzeagatik: Betikoeraren parean ¿zêr dira lurreko aunditasunak? Utsa, kea, ezerez. ¡Eriotzak ezaguerazoko dizute laister ezerez dirala!

Besteak ez bezelako gizon onek, erregeen belarri ikaratuetan egia garbia adierazitzen duenak ¿eskatuko ote diezte mesedeak berai? Agur egiñ dio munduari, ¿aetatik zer irichi uste dezake? Baña ez: gauza bat uste du, gauza bat eskatzen du; damutasuna eta negar malkoak. Au da pecha bat aundizkiak eta beartsuak zor diotena. Alperrik au aditzean orgullkeria sumintzen da. Urrezko jargoi distiatzalleetan eseritzen diran erregeak, zeintzuen koro gañera ozta benturatzen geran begirada bat ematera; gerrariak, beren ezpatakin jendetza arrituak astintzen dituztenak, azkenean bederik jechi bear dute beren jargoyetatik, eta sartu ezpatak magian, azkenean bederik belaunikatu bear dute Apaiz umillaren oñetan. Onek munduko aunditasun eta indarraren gañean eskua luzatzen duenean, bedeinkatuaz, aren anima menderaturik daukaten kateak urratzen dituenen ¿orduan ez da gizon bat baizik? ¿ez da aingeru bat baizik? ¿ez da Jainko erdi bat?

¡Zeñ aundia dan! Baña oraindik aundiagoa da. Eleizako bobedapean erri guzia bildu da; apaiza alderatzen da; uri guzia isillik dago; apaiza makurtzen da aldarean; erri guzia belaunikatzen da.... bera bakarrik dago zutik, aingeruak inguratzen dute. ¡O zer gauza miragarria! aren itz bakar batek zeruak idiki ditzake.... itz ori esan du; zetuak obedituaz usten diote pasatzen Jaunaren gloriari. Kolpatu zuen

bularrak, autsaren umeak, kolpatu zuen bularrak.... ¡Jaungoikoa zuen artean arkitzen da! begira apaizak nola alchatzen dituen eskuak..... Jaungoiko guzi bat alchatzen du bere eskuakin!!!

.

MANUEL ANTONIO DE ANTIA.

Curiosidades históricas de la Villa de Mondragon

COPIADAS «AD PEDEM LITTERÆ» POR

D. MIGUEL DE MADINABEITIA.

AÑO 1616,

(CONCLUSION).¹

Con esto pasó S. A. á Salinas aquella noche donde la hicieron guardia las compañías de Elgueta y Leniz, y el Corredor y diputados la besaron la mano y se despidieron habiendo cumplido con su officio á mucha satisfaccion de todos. S. E. el duque coronel hizo lo mismo habiendo venido hasta los límites de Guipúzcoa con S. A. acudiendo con gente de guerra en los tránsitos en las partes más acomodadas.

La Junta de Guipúzcoa le besó las manos y le representó la grandísima merced que la había hecho y sobre lo que le debía como á heredero del señor Comendador mayor su padre, de nuevo quedaba tan obligada que no lo podría declarar con palabras sino dársela por suya pues la había honrado tanto y hecho ganar con S. M. tanta reputacion, honra y gloria que toda se la atribuía á S. E. y la había rescebido de su mano.

(1) Véase pág. 571 del tomo XIX,